

Dokumentnamn: Ordination och förskrivning av extemporeläkemedel_RB		Revision: 01
Dokumenttyp: 8.5.0.1.1-5 rutin	Dokumentnummer:	
Detta dokument gäller för: Hälso- och sjukvården	Programområde/Funktionsområde: Läkemedel	
Dokumentansvarig: Kliniska farmaceuter	Beslut av:	
Beslut datum:	Nästa revidering: Klicka här för att ange datum.	

Område Läkemedel

Innehållsförteckning

Område Läkemedel.....	1
Ordination och förskrivning av extemporeläkemedel.....	2
1 Omfattning och syfte.....	2
2 Bakgrund.....	2
3 Beskrivning av arbetssätt.....	2
3.1 Ordinera/förskriva extemporeläkemedel som kan sökas fram i Cosmic.....	2
3.2 Ordinera/förskriva extemporeläkemedel som inte kan sökas fram i Cosmic.....	3
3.3 Ordinera/förskriva extemporeläkemedel till dospatienter	4
Referenser.....	5
Författare	5
Versionshistorik.....	5

Ordination och förskrivning av extemporeläkemedel

1 Omfattning och syfte

Arbetsättet gäller för läkare som ordinerar och/eller förskriver extemporeläkemedel.

Syftet med arbetsättet är att beskriva hur ett extemporeläkemedel förskrivs och/eller ordinerar i Cosmic för att informationen ska vara tydligt presenterad för läkare, sjuksköterskor och patient.

2 Bakgrund

Extemporeläkemedel är läkemedel som tillverkas av apotek om godkända läkemedel eller licensläkemedel inte kan användas för att tillgodose en patients medicinska behov. Det kan vara att en specifik styrka eller beredningsform krävs men också på grund av allergi. Läkemedlet kan tillverkas för en enskild patient men kan också tillverkas i större kvantiteter och det kallas då lagerberedning.

Det finns information om extemporeläkemedel på [Apoteket Produktion & Laboratorier ABs](#) (APL) hemsida under rubriken ”Vård och apotek”.

Det går också bra att kontakta APL för att göra en förfrågan om huruvida en specifik produkt går att tillverka. Öppenvårdsapotek kan också vara behjälpliga med att undersöka om extemporetillverkning av en produkt är möjlig. Telefonnummer till Blekinges öppenvårdsapotek finns på [här](#).

När det gäller extemporeläkemedel så saknas det bipacksedel. Förskrivande läkare ansvarar därför för att patienten får den information den behöver. Produktresumér finns tillgängliga för vissa extemporeläkemedel via APLs informationsdatabas [AIDA](#).

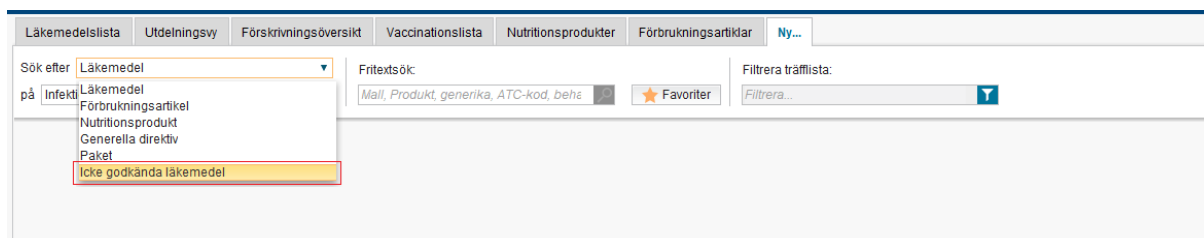
Apoteket beställer produkten först då patienten meddelar att de vill få receptet expedierat. Det tar normalt fyra arbetsdagar innan produkten finns på apoteket att hämta ut. Vid akut behov kan förskrivare kontakta apotek för expressleverans.

3 Beskrivning av arbetsätt

3.1 Ordinera/förskriva extemporeläkemedel som kan sökas fram i Cosmic

För att hitta extemporeläkemedel måste du i **Ny-fliken** välja **Icke godkända läkemedel** i rullisten **Sök efter**. Skriv det läkemedel du vill ordinera/förskriva i fältet **Fritextsök**. För en del extemporeläkemedel finns det färdiga mallar, dessa är markerade med [extempore] i mallnamnet.

Extemporeläkemedel markeras med en röd mortar .

The screenshot shows the Cosmic system interface. At the top, there are navigation tabs: Läkemedelslista, Utdelningsvy, Förskrivningsöversikt, Vaccinationslista, Nutritionsprodukter, Förbrukningsartiklar, and Ny... The main search area has a dropdown menu labeled 'Sök efter' with 'Läkemedel' selected. Below it, a list of search categories is shown: Läkemedel, Förbrukningsartikel, Nutritionsprodukt, Generella direktiv, Paket, and Icke godkända läkemedel (highlighted in red). To the right, there is a 'Fritextsök' field with a search button and a 'Filtrera träfflista:' field with a search button. There is also a 'Favoriter' button.

Om du inte får någon sökträff innebär det att läkemedlet du söker inte finns i varuregistret. I dessa fall behöver läkemedlet ordineras/förskrivas enligt beskrivning i 3.2.

När du sökt fram produkten fyller du i ordinationen/förskrivningen likt övriga läkemedel. I rutan **Notera vid administrering** anges mängden läkemedel per uttag samt antal uttag så att apoteket vet hur mycket läkemedel som ska expedieras.

Observera att fältet **Annan instruktion** är obligatoriskt. Om ingen information önskas fyllas i kan en punkt anges för att förskrivningen ska kunna skickas.

3.2 Ordnera/förskriva extemporeläkemedel som inte kan sökas fram i Cosmic

Om du inte får någon sökträff under **Icke godkända läkemedel** så innebär det att läkemedlet saknas i varuregistret.

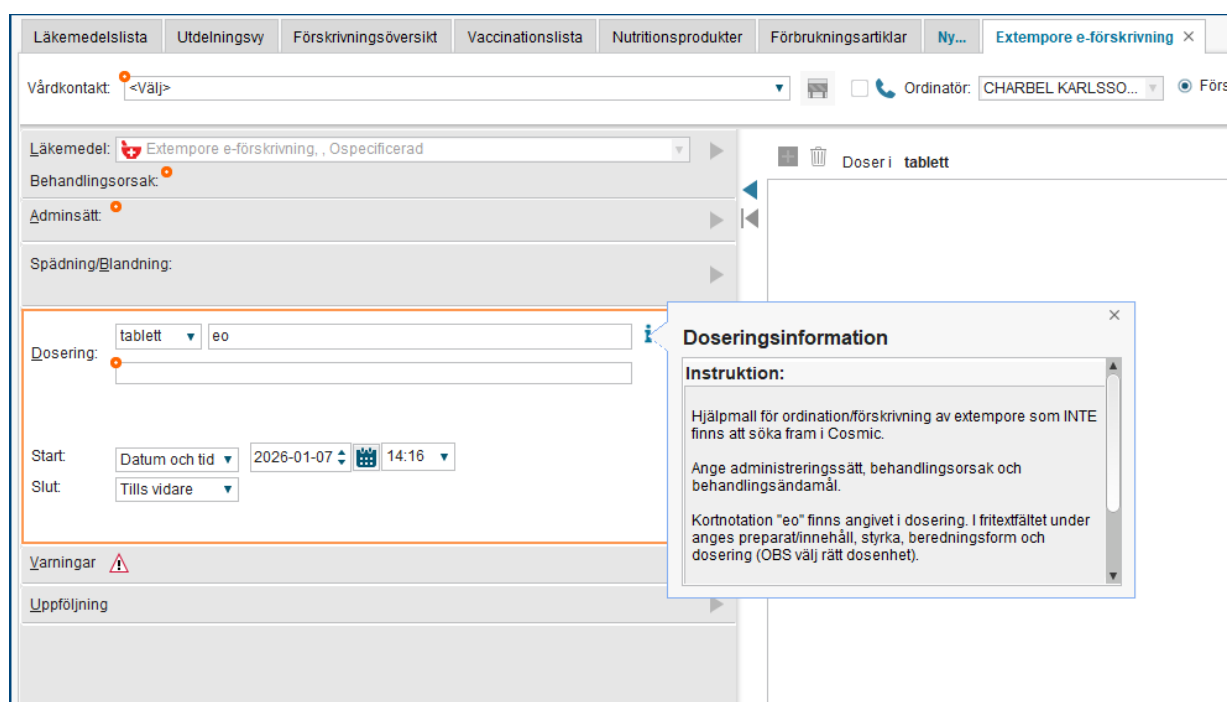
För läkemedel som enbart ordineras finns i vissa fall lokala produkter skapade, dessa ordineras likt övriga läkemedel men kan inte förskrivas. Produkten är markerad med **Lokal produkt** i produktnamnet.

Generika	Produkt	Form	Styrka	ATC-kod
	Folsyra APL (Lokal Produkt)	Oral lösning	0,1 mg/ml	B03BB01
	heparin apl utan konc (lokal produkt)	Infusionsvätska, lösning	1 E/ml	B01AB01
	Hydrokortison APL (lokal produkt)	Kapsel, hård	1 mg	H02AB09
	Hydromorfon APL kasett (lokal produkt)	Infusionsvätska, lösning	20 mg/ml	N02AA03
	Kalcium APL (Lokal Produkt)	Oral lösning	7 mg/ml	A12AA07
	Kalcium APL (Lokal Produkt)	Kapsel, hård	15 mg	A12AA07
	Kaptopril APL (Lokal Produkt)	Oral lösning	1 mg/ml	C09AA01

Om ett extemporeläkemedel inte finns i Cosmic och/eller det ska förskrivas på recept behöver du välja produkten **Extempore e-förskrivning**. Det finns en hjälpmall som innehåller instruktioner för hur ordinationen/förskrivningen ska fyllas i. För att hitta mallen ange ”extempore hjälp” i fältet **Fritextsök**.

Mallnamn	Behandlingsorsak	Form	Produkttyp	Produkt	Styrka
Extempore HJÄLPMALL; FYLL i ordinationen enl instruktion		Ospecificerad		Extempore e-förskrivning	

Hur hjälpmallen ska fyllas i står beskrivet i **Om mallen**. När mallen har valts hittar du samma information under **iet** bredvid doseringsfältet.

Det som behöver fyllas i är:

- Administreringsätt
- Behandlingsorsak och behandlingsändamål
- I fritextfältet under doseringsfältet som är förfyllt med "eo" ska preparat/innehåll, styrka, beredningsform och dosering anges. OBS glöm inte välja rätt dosenhet, "tablett" är förvalt i mallen.
- I rutan **Notera vid administrering** anges mängden läkemedel per uttag samt antal uttag så att apoteket vet hur mycket läkemedel som ska expedieras.
- Observera att fältet **Annan instruktion** är obligatoriskt. Om ingen information önskas fyllas i kan en punkt anges för att förskrivningen ska kunna skickas.

3.3 Ordinera/förskriva extemporeläkemedel till dospatienter

För att förskriva extemporeläkemedel i Pascal så använd knappen **Ny förskrivning**. Extemporeläkemedel som är lagerberedningar kan antingen sökas med namn eller varunummer. Tänk på att bocka i rutan **Sök även bland icke-godkända läkemedel**. Oftast dispenserar inte extemporeläkemedel så tänk på att du i de flesta fall behöver byta till fliken **Helförpackning**.

Om läkemedlet inte är en lagerberedning behöver en fritextordination göras. I fliken **Ny förskrivning** så söker man efter gruppnamnet "Extempore" (skriv "exte" eller "660000"). I fältet **Specifikation extemporeförskrivning och ev patientinstruktion** anges läkemedlets namn/komposition, beredningsform, styrka och totalmängd. Ange mängden läkemedel per uttag samt antal uttag som patienten får hämta ut, antingen i doseringstexten eller som förskrivarkommentar till apoteket. Se [Pascal handbok](#) sida 259 för ytterligare instruktioner.

Observera att det inte finns någon automatisk överföring av läkemedel i Pascal till Cosmic. Därmed behöver förskrivningarna registreras i Cosmic enligt beskrivning i 3.1 eller 3.2, men utan att recept skickas (endast signera). För ytterligare information, se [Rutin - Arbetsätt - Hantering av dospatienters läkemedelslista - Sussa vårdstöd](#).

Referenser

[Extemporeläkemedel - Läkemedelsverket](#)
[Apoteket Produktion & Laboratorier AB \(APL\)](#)
[APLs produktregister](#)
[AIDA - APLs informationsdatabas](#)
[Pascal handbok – E-hälsomyndigheten](#)

Författare

Linn Svensson, klinisk farmaceut
Anna Lengstedt, klinisk farmaceut
Läkemedelsenheten

Versionshistorik

Version	Datum	Kommentar
1.0	2026-01-14	Dokumentet upprättat